

Štev. 46.

V Ljubljani, v sredo 1. decembra 1915.

Leto II.

Polom tretje talijanske ofenzive ob Soči. Talijanski častniki brezuspešno kriče: „Avanti, Savoya!“
— vojaki se ne upajo naprej.

67 letnica vladanja Nj. Veličanstva.

Dne 2. decembra t. l. mine 67 let, kar je zasedel Franc Jožef I. cesarski prestol. L. 1848., ko so razburjali ne le Avstrijo, nego tudi vso Evropo politični viharji, je odložil cesar Ferdinand Dobrotljivi težko breme vladarskega žezla ter ga je izročil svojemu nečaku, 18 letnemu nadvojvodi Francu Jožefu. V Olomucu se je izvršil svečani čin izročitve vladarskih dolžnosti in pravic; mladi cesar pa se je dobro zavedal, kako ogromna odgovornost in kako silna je naloga, ki jo sprejema na svoja ramena. „Z Bogom, mladost!“ je vzkliknil in postal s tem hipom zrel mož, najskrbnejši oče vseh državljnov ter vrhovni poveljnik celokupne avstro-ogrske armade in mornarice. Tekom 67 letnega vladanja presnoval je državo od temelja do vrha v šolskem, pravnem, ustavnem, vojaškem in narodno-gospodarskem oziru; ustvaril novo, veliko, silno Avstro-Ogrsko. Pač so še divjali bojni viharji preko naše države, na jugu, zahodu, severu in celo na Ogrskem so žugale katastrofe, toda On je vse zmagoslavno preстал ter dvignil vpliv in ugled Svojega prestola do viška.

Danes, ko ima 85 let, je čil in zdrav ter stoji zopet na čelu zmagovite armade. Pod njegovim praporjem hodi zmaga na severu, jugu in zahodu, zato gleda nanj z občudovanjem ves svet, s trdno vero pa vsi Njegovi narodi.

Tudi mi Slovenci se vselej hvaležno spominjamo Njegovega vladarskega jubileja, saj se je šele pod Njegovo pravično in očetovsko vlado razvil slovenski narod na kulturnem, gospodarskem in političnem polju ter dosegel stopnjo modernega evropskega naroda.

Kaj vse je doživel naš sivolasni vladar kot človek, oče, soprog in glavlar dinastije, je znano. Malokdo je pretrpel toliko bridkih ur, kakor On, a vendar stoji danes nezlomljen, kakor hrast, kljubujoč junaško vsem udarcem usode, ker zaupa v zmago Pravice ter v ljubezen in zvestobo svojih narodov. To zaupanje ga ni varalo nikdar, a danes se zljivajo vsa srca državljanov v plamteč zubelj navdušenja.

Slava mu večna!

Z ogroženega Koroškega: Osojsko jezero severno Beljaka, eno najlepših alpskih jezer v slovenski okolici.

W. G. Appleton :

42. nadaljevanje.

Roman.

Žrtev zarote.

Triindvajseto poglavje.

Naslednje dopoldne smo se peljali vsi trije, Helena Mortimer in jaz na pokopališče, kjer je bila pokopana naša nesrečna teta. Težko nam je bilo ob njenem grobu. Čeprav nam je storila mnogo hudega ter smo pretrpeli zaradi nje najstrašnejše muke, vendarle njene ljubezni in njenih žrtv nismo pozabili. Bila je najblažja ženska. Ko smo se vrnili popoldne domov, smo razpravljali vprašanje, ali se spodobi, da bi se v sedanjem položaju poročili brez odlašanja. Meni se je zdelo, da ni nobene vzroka, da ne bi že nameravane poroke sedaj tudi izvršili. Res, da smo imeli pravkar še smrt v hiši, toda življenje in pravica morata vedno triumfirati nad smrtjo

in krivico. Na mnenje ljudstva se pa pameten človek ozira le v toliko, kolikor so razlogi utemeljeni. Ljudstvu popolnoma nikdar ne ustrežeš, ker kolikor je različnih glav, toliko je različnih misli. Poroka je resen, morda najresnejši čin v človeškem življenju, torej ji ni ugovarjati niti v hiši, kjer sta še nedavno kraljevala smrt in — policija.

Tudi Mortimer je bil povsem mojega mnenja.

„Midva se na ysaki način poročiva v sredo,“ je dejal. „Če hočeta nama delati družbo, bo poroka še lepša. Lucy in Gregory naj ostaneta doma za stražo... no, menda jima medtem ne bo preveč dolgčas.“

Tako je bila zadeva rešena.

Vzel sem klobuk ter odhitel k duhovniku, ki me je hotel enkrat že poročiti.

„Ali se Vam zdi primerno, da prihodnjo sredo mojo že pričeto, a nenadno prekinjeno poroko končno izvršimo?“

„Popolnoma primerno,“ je odgovoril, in kmalu je zvedel ves Richmond „veliko novico,“ da se pripravljata v isti hiši dve svatbi.

O tistem tednu pred poroko ne bom pravil, ker bi vse moral ponavljati in pa ker nisem pesnik. Le pesnik bi mogel namreč prav naslikati moja čuvstva, moje srečo, moje zmagoslavje, ki sem ga občutil v tistih dneh. In z menoj vred so bili presrečni Marcela, Helena in Mortimer...

Težko pričakovana sredo je bila jasen, mrzel zimski dan. Solnce je sijalo z vedrega neba, vzduh je bil čist in o megli niti sledu. Pravi poročni dan! Vstali smo zgodaj. Dve nevesti in en ženin istega dne v isti hiši, to je bil rekord, na kateri smo bili ponosni. Edino vprašanje, ki ga je bilo treba še rešiti, je bila priča za Marcelo. Pri prvi, ponesrečeni poroki ji je bil za pričo Mortimer. Toda drugič te naloge ni mogel prevzeti. Domenjeno je bilo namreč, da se kot prvi par poročita Helena in Mortimer. Po svoji poroki pa Mortimer ni mogel pustiti svoje ženske v župni pisarni ali zakristiji ter hiteti sam nazaj v cerkev, da bi bil priča pri moji poroki.

Končno je našla Lucy izhod iz te zadrege. Menila je, da bi pač mogli Gregoryja porabiti za ta posel. To je bila vsekakor pametna misel. Zakaj bi ne mogel

Iz koroškega slovenskega ozemlja tik bojne črte: Mlin ob Zilji v Ziljski dolini z vasico v ozadju.

biti Gregory moja priča? In ker sem bil že prej opazil, da se med Gregoryjem in Lucy nekaj plete, sem jej pomenljivo pogledal v oči, toda že je odbrzela iz sobe, bržčas zato, da Gregoryju sama sporoči važno novico. Mortimer je kot praktičen mož takoj soglašal z Lucynim predlogom in je vzkliknil:

„Seveda, Gregory je mož za to! Kako da se prej nismo spomnili nanj!“

Kmalu smo zopet sedeli za mizo pri zajuterku, ki so ga pripravili trije pari nežnih ženskih rok. Miza je bila prav tako pogrnjena kakor zadnjikrat; in zdelo se mi je kakor da so tedni, polni strahu, jeze in trpljenja, ki so pretekli med tem časom samo neprijeten sen, ne pa resnica. Šele ko so vstopile tri ljubke neveste, sem se zavedel, da je vse resnica. Toda prisotnost boga Amorja in Hymna je prepodila vse zle spomine na one težke dni, vsi smo bili nepopisno srečni in veseli.

Glede voz smo se dogovorili, da naročimo to-pot dve kočiji. Saj je bilo vendar razumljivo, da mora imeti vsaka nevesta na povratku svoj voz, kakor bode tudi imela svojega moža. Kakor prvikrat sva sklenila z Mortimerjem tudi sedaj, da pojdeva kot moderna moža peš v cerkev, drugi pa naj bi nama sledili v primernem presledku.

Ko sva stopala končno z Mortimerjem proti cerkvi, sva videla, da je cesta tako polna ljudi, da jih je moral stražnik že ves razžarjen razganjati ter jim zabraniti v že itak prenatoljeno svetišče božje. Ta moja imenitnost mi je tako malo imponirala, da se je za hip porodila v meni misel, da bi se bila lahko dala poročiti doma v tihi, samotni kamrici. Tam bi ne bilo radovednih zijal. Toda kmalu me je minila ta misel, tem hitreje, ker sem se ozrl na Heleno in sem začutil v sebi nekak ponos, kajti bila je tako dražestna, da sem se samo čudil, kako da nisem opazil tega že prej. Ampak tako se godi menda vsem sestram.

Že je stopal postavni par po stopnicah proti oltarju, in predno sem se dobro zavedel, je že bil moj najboljši prijatelj — moj svak. Orglje so zapele kratek koral, in potem sem bil na vrsti jaz. Lepote Marceline v tem slavnostnem trenutku ni možno izraziti v besedah, kakor tudi ni mo-

Na Vseh svetnikov dan: Tovariši na grobeh za doberdobsko planino padlih naših junakov.

goče popisati ponosa in veselja, ki sta me navdajala ob misli, da postane naj ljubeznivejše, najkrasnejše bitje na svetu v par trenutkih moje za vse čase, dokler naju ne loči smrt. Gregory je stal pripravljen; vse na njem je pričalo, da se zaveda važne vloge, ki jo ima igrati. Med zbrano množico v cerkvi je zašumelo, ko je vprašal sonorni duhovnikov glas:

„Kdo je priča zakona te žene s tem možem?“

Gregory je stopil korak naprej, da bi odgovoril, tedaj pa je zadonel po svetišču krepak, globok glas! „To sem jaz!“

Moja nevesta je v veselju vzdrtela, ko je zaslišala ta znani glas, in mimo čudeče se množice je stopal proti oltarju — Emanuel Garcia. Marcela se me je morala oprijeti, in kako sem se mogel sam pri tem veselem presenečenju vzdržati pokonci, tega resnično še danes ne razumem.

Spominjam se samo še, da je vprašal duhovnik:

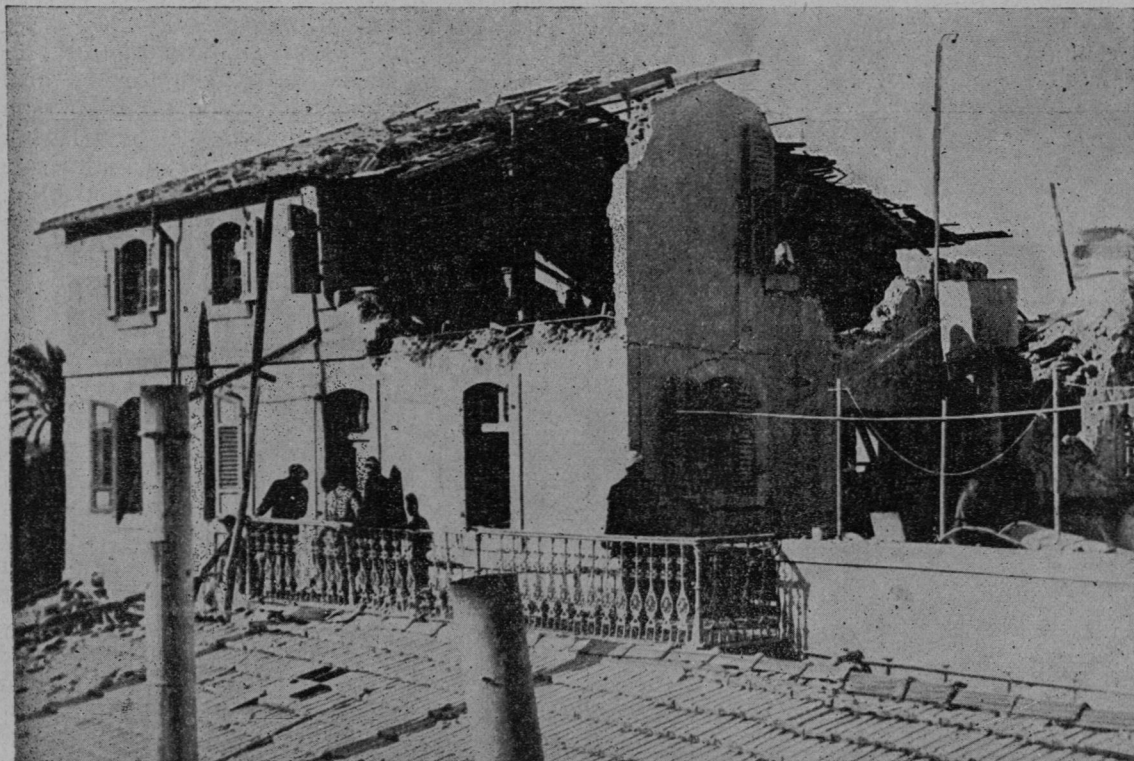
„Kakšno pooblastilo vam daje to pravico?“

„Dejstvo, da sem oče. Nevesta je moj edini otrok.“ — Iz teh priprostih besed je donelo toliko ponosa in tolika radost, da jih ne pozabim nikdar.

Ceremonija je bila kmalu pri kraju; kako, tega ne morem povedati. Zadonela je svatovska pesem in je zopet utihnila; potem je hitela Marcela k svojemu očetu, oklenila se ga je okrog vratu ter je pretakala solze veselja na njegovih prsih. Bila je nekaj časa tako razburjena, da ni mogla podpisati poročne listine. Ta nepričakovani in naravnost čudežni prihod očeta je bil resnično preveč za nas vse. Nihče izmed nas ni vedel, kako smo prišli domov. Take svatbe pač še ni bilo nikoli na svetu.

Svatovska pojedina je bila tudi edina te vrste. Vse naše skrbi so se mahoma razpršile, naše veselje je bilo brezkončno. Polagoma smo zvedeli vso pripoved — kako zvito je Garcia ukanil svoje sovražnike, zarotnike, kako je utekel iz svoje hiše, kjer je bil njihov ujetnik, v San Francisco, kjer je dobil mojo brzojavko, s katero sem mu poročal, da je Marcela v mojem varstvu. Takoj je odpotoval v London, kjer se je slučajno nastanil v hôtelu Cecil. Tam mu je poslovodja pripovedoval toli zagonetne stvari, da se je čim preje je mogel odpravil v Richmond. Lucy mu je povedala kratko vse naše doživljaje, in Garcia je vzel kočijo s parom konj ter je dospel v cerkev baš še ob pravem času, da je mogel biti priča svoje hčerke. Slučaj je bil resnično čudovit, prav romantičen; toda v življenju igra slučaj preveliko ulogo, da bi se temu še čudili. Morda pa so taki slučajji le navidezno čudni, našemu razumu danes še nerazumljivi. Morda so ga naše misli priklicale, kakor brzojavi, ki valové brez žic ter kličejo duše druga k drugi...? Marsikaj nam je danes še nerazumljivo, marsičesa v svoji debelokožnosti in toposti še prav ne občutimo; toda gotovo je le eno, da se dogaja med nebom in zemljo marsikaj, česar danes niti še ne slutimo in kar bodo mogli razumeti morda šele naših pravnukov pravniki.

(Dalje prihodnjič.)

Napad francoskega vojnega ladjevja na Jafu v Palestini: Nemška tovarna, ki je bila na sumu, da izdeluje strelivo za Turke, razstreljena od francoskih topov.

V vojnem ujetništvu na Ruskem.

Te dni so se vrnil preko Švedije domov ugledni meščanje Črnovic, ki so jih Rusi pred dobrim pol letom kot talce odvedli na Rusko in so jih zdaj zamenjali za odlične ruske ujetnike na Avstrijskem. Na Dunaju so Črnovičanje pripovedovali, da so jih Rusi zavlekli globoko v Sibirijo v železniških vozovih III. ali celo IV. razreda, da so včasih stradali, trpeli hud mraz in silno vročino, da so jih zapirali v smrdljive ječe skupaj z navadnimi zločinci da so morali tičati v umazanih, mrčesov polnih kočah, da pa so ponekod uživali veliko svobodo in stanovali po hotelih. Vobče se je vedlo do naših državljanov rusko vojaštvo dostojno, ljudstvo pa celo dobrodušno. Le ruska policija in orožništvo sta navadno nečuvno surova in brezsrčna. Različni ruski uradniki so kazali različno maniro, in tekom svojega ujetništva so Črnovičanje spoznali različne ruske tipe različne umstvene in srčne kulture.

Slavni nemški pisatelj, zgodovinar in umetnostni kritik Meier Graefe je bil letos meseca februarja na bojišču zajet od ruskih kozakov. Tudi njega so Rusi zamenjali za odlično rusko osebo. Minoli mesec je dospel Meier Graefe iz Sibirije zopet domov v Berlin. Dopisniku lista „Az Esta“ je pravil pisatelj sledeče:

„Predvsem moram naglasiti, da jaz za svojo osebo v takozvanem brezsrčnem postopanju Rusov z našimi (nemškimi) vojnimi ujetniki ne morem ničesar povedati. Seveda trpe mnogo neudobnosti, mnogo krivičnosti, a vsega zla so krivi poedini ruski uradniki, ker je ondi zaradi neverjetne oddaljenosti jako slaba organizacija. Rusom ne manjka dobre volje. Mene so zajeli ruski kozaki v prav nevarnih okoliščinah, toda vzlic temu, da sem imel pri sebi prav mnogo vrednosti in dosti denarja, se me kozaki ne le niso dotaknili, nego so celo z menoj delili svoj pičli obed. Tudi od drugih ujetnikov sem slišal, da se je z njimi slično postopalo.

Najprej so me odvedli v Omsk, kjer se zbirajo vojni ujetniki, da jih ondi razvrščajo v skupine in razpošiljajo odondi

Juri, grški prestolonaslednik, ki je živel zadnje mesece v Parizu, danes poveljnik grške armade v Solunu.

naprej. Tam mi ni bilo dobro, ker je bilo vse prenapolnjeno, in razdeljevanje je trajalo predolgo. Prve dni meseca maja sem dospel v Nižnij Udinsk, ki ni daleč Irkutsk, kjer je eden največjih ujetniških taborov. Tam živi jako mnogo častnikov, med njimi mnogo Madjarov, in tu nam je bilo dobro. Ondi je mnogo ujetnikov iz Przemysla, med temi trije generali: Kalteneger, Klaeber in Weber, s katerimi sem bil v vrlo dobrem prijateljstvu. Častniki stanujejo v hišah častnikov mestne straže, po 3—4 v eni sobi, a generali imajo svoje posebne sobe. Vsaki častnik ima svojega slugo (burša), ki zna tudi kuhati. Madjarski in

avstrijski častniki dobivajo mesečno plačo po 45 rubljev (r. je 2 K 60 v), nemški častniki nekaj manje, a madjarski in avstrijski častniki so izjavili, da radi vse dele s tovariši, tako da so vsi tamkaj živeči častniki enako oskrbljevani. Vobče vlada med vsemi častniki veliko prijateljstvo, kar je naravno.

Živež je v Rusiji izredno poceni. Za 28 rubljev na mesec smo dobivali jako dobro hrano, a ker častnikom denarja preostaja, ga porabljajo za tobak in druge drobnarije. Poleti smo se morali zabavati v dveh kavarnah, v katerih je svirala glasba madjarskih ciganov. Vsaki ujetnik se sme kretati na ozemlju enega kilometra. V našem taboru zdravstvene razmere niso bile slabe, dasi so higijenske uredbe dosti primitivne. Na žalost vlada po vsej Rusiji velik nedostatek zdravil. Res da je poslala Nemčija v Vladivostok celo ladjo zdravil za vojne ujetnike, a Rusija je zahtevala za to carino, pa je minilo preveč časa, preden je dospel denar iz Nemčije. Kakor vse, se je tudi to v Rusiji zavleklo predolgo.

Kadar smo imeli kakšno posebno pritožbo, smo morali pisati v Irkuck, ki je od Nižnjega Udinska samo nekaj ur oddaljen, a odgovora nismo dobili nikoli pred pretekom 10 dni. Položaj moštva v Niž. Udinsku je žal, slab, v Omsku boljši. Tam, kjer sem bil jaz, dobiva moštvo malo in slabo hrano. Kolikor vem, moštvo denarja ne dobiva, niti takrat, če ga porabljajo za delo. Res pa je, da jim niso dajali nikdar nezdravih poslov.

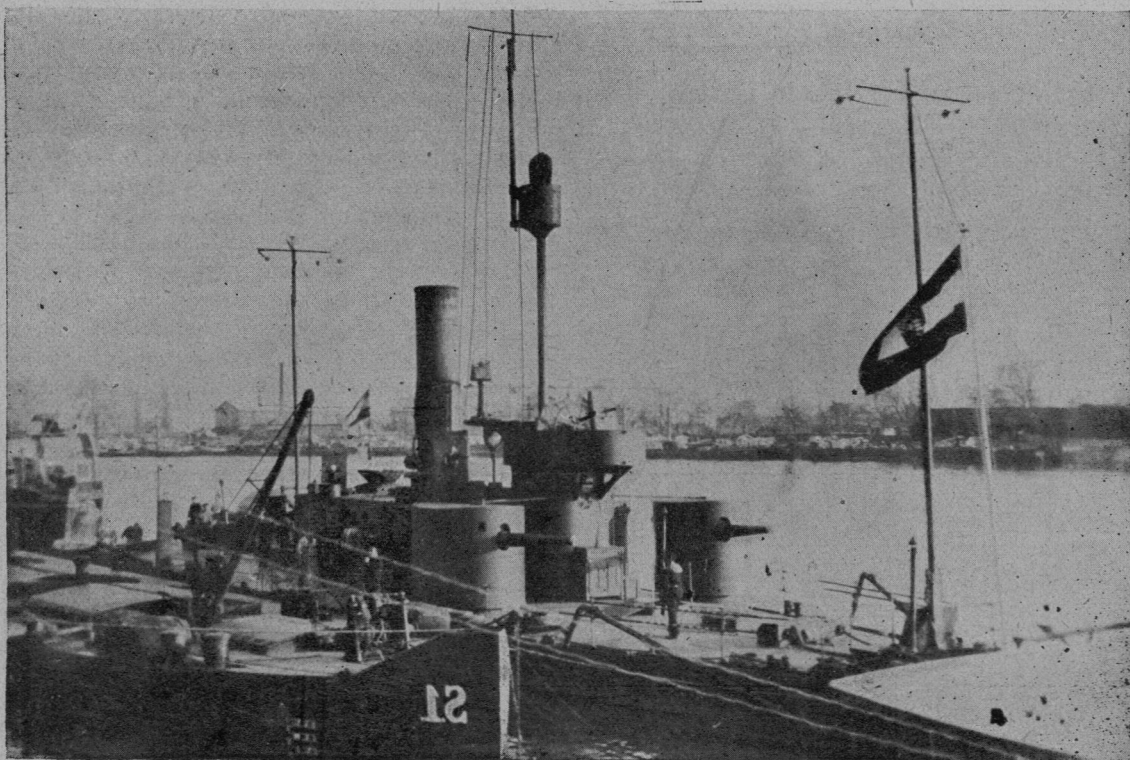
Če pa je bil v Niž. Udinsku položaj moštva toli slab, je bil tega kriv le poveljnik tabora. Na našo prošnjo so ga končno od službe odstavili. Prepričan sem, da nam bo mogoče od doma nekoliko olajšati položaj naših ujetnikov. Naši vojaki bi bili zelo veseli, če bi dobili včasih z doma kakšno pošiljatev.

Podnebje ni slabo. Poletje je res preveč vroče, a zima je suha in vzlic vsemu mrazu zdrava. Nad nami se je modrilo stalno čisto nebo.

Ruski kmet je zelo dobrosrčen, ter so prebivalci v Sibiriji storilo vse, da se stanje vojnih ujetnikov olajša. Nemčijo in Ogrsko sovražijo, ker se bajè najbolje bijeta, a njih mržnja ne seže nikdar na posameznika. Mnogo dobrega store povsod društva neutralnih držav.

Končno, mislim, da ne storim nič zlega, če naglasim, da nameni Rusov, niso slabi, le izvršitev ni povsod taka, kakršna bi morala biti. Razpoloženje je v Rusiji, kolikor sem mogel jaz opažati, jako različno. Častništvo želi, da se vojna nadaljuje, narod pa je utrujen, naveličan in si želi miru.

Iz ruskega ujetništva se je vrnil Janez Jenko, doma iz Sore, in pripoveduje: Ujet je bil, ko so Rusi na nekem kraju prebili fronto in so tako prišli našim za hrbet. Njemu je šrapnel prebil roko in ga ranil tudi na ramenu. Prepeljali so ga v Kijev, od tam v Moskvo, tudi v Petrogradu je bil. Hrano so imeli sledečo: Zjutraj čaj in pol funta belega kruha, ki je bil zelo dober. Opoldne juho in meso in pa funt črnega kruha, ki je bil zelo težak, pa ne škodljiv in dosti tečen. Popoldne zopet čaj, zvečer pa juho in meso. Tako hrano dobivajo ruski vojaki, in ujetnikom so dajali isto. Stregli so jim sanitejci, pa žene in hčere častnikov. Rusi so se mu zdeli silno ponižni in boječi. Strežniki so se ujetnikov celo bali, če je kdo kaj pozabljaval, da ni kaj v redu. Dokler so Rusi zmagovali, so jim gospe nosile piškote in cigarete. Ko so pa začeli naši prodirati,

Podonavski monitorji — oklopni parniki s topiči — ki so veleuspešno pomagali pri drugi osvojitvi Belega gradu.

so ti darovi izostali. Časnike so jim donášali redno sanitejci. Bilo je sicer prepovedano, ali brali so jih vedno. Ujetnikom so vsakih 14 dni menjavali perilo. Sploh je ljudstvo silno dobro in pobožno. Vsak vojak, ki gre mimo cerkve, se prekriža, in vedno zvesto opravlja svoje molitve. Zimo res prenašajo, ali se vsak desetkrat bolj zavaruje, kakor pri nas. Prav vsak nosi kožuh, silne škornje in čez te obleče še klobučevinaste črevlje. Po sobah silno kurijo. To pripovedovanje je zanimivo, ker dokazuje, da se ujetnikom ne godi pre-slabo in dalje pobija bajke, da bi ruska zima naše vojake ujedla.

Ker je v Sibiriji precej naših častnikov in vojakov, prinašamo to poročilo v pomirjenje ter v ravnanje staršev in sorodnikov.

Slovenci in hrvaški Dalmatinci v bojih za Gorico.

V bitki za Gorico delajo Dalmatinci in druge hrvaške in slovenske čete neverjetna junaštva. Zlasti protinapadi Dalmatincev so tako ogorčeno ljuti, da pred njimi ni obstal še noben italijanski vojak. Naše čete vztrajajo in odbijejo po 7 do 8 zaporednih naskokov. In če se kdaj Italijanom posreči vzeti začasno kak kos jarka, potem se iz našega protinapada nobeden živ ne vrne k svojim. V zadnjih bojih so 3 naši bataljoni zadržali napad 7 laških. Cesar je zato naše jugoslovanske junake pohvalil. Hudo je strašno, a vendar smo se tudi smejali v teh dneh — ujetim Italijanom. Z nepopisnim veseljem so tekli po jarku proti tunelu, kamor so jim Janezi in Dalmatinci kazali pot. Cele vrste, drug za drugim. Tako pristrčno me še ni pozdravil prijatelj, kakor oni: „O fratelli, fratelli! o cammeradi!“ Podajali so mi roko drug za drugim, posebno ljubeznjiv me je objel s svojimi umazanimi rokami. Drugi z judovskim nastopom je najslajšega obraza in polnega krušnika priskakljal k meni.

„Ho de mangiare, imam jesti! Vzemite, vzemite, ne boste lačni.“ Komaj sem se ga obranil.

„Eviva l' Austria“ so ponavljali v zboru, „qua siamo sicuri. Pojdemo v Gorico.“

Glavna vrata stare beligradske trdnjave, zgrajena l. 1720., zdaj razsuta od naših topov.

Drugi so pritekli z malimi ranami in kričali ko otroci: „O mamma, mamma.“ Drugi so od daleč kričali: „Ne streljajte, prijatelji, bratje!“ in zraven so metali proč puške in bajonete. Kdo naj bi se pri tem ne smejal?

Tako je bilo, a danes je že vse pozabljeno. Slovenski Janez je in ostane — slovenski Janez. Ko pride iz boja, par ur samo pripoveduje, kako se mu je godilo, kako je padla granata meter pred njim v tla in ga ni zadela, pripoveduje usodo svojih tovarišev, kako je padel ta, kako oni, kako bil ranjen eden in drugi. Žalosten je.

Ko so pa uro za fronto, ko zagledajo prvo vino v kozarcu, zavriskajo in pozabljene so granate ter šrapneli, boji in trpljenje, kri in vzdihovanje, sovražnik in tovariši. Vse pozabljeno kot da ni bilo. Le še šaljive dogodke z Italijani si še pripovedujejo po močeh in zmožnostih olepšane

s fantazijo. Nato pa pride pesem in harmonika.

Sicer pogreše tuintam tenorja ali basa; morebiti je padel tisti, ki je pel „naprej“ in bil ranjen, ki je pel „čez“, a dobi se drugi namestnik.

Čudno, da se največ poje po hudih bojih. Seveda, vsak se veseli življenja, nad katerim je že vsak naredil križ in ve ga ceniti. In ponosen je kranjski fant, ko ga po boju pohvalijo. In pohval dežuje po takih dneh! Jaz pa čakam, da kdo reče besedo: „Narod, ki je dal take ljudi, dobi vedno plačilo in otrokom bodo rasli sadovi iz krvi, iz srčne krvi njihovih očetov.“ Z vsako bitko ob Soči, posebno pa na goriškem območju, je nerazdružno zvezano ime Dalmatinca. Avstrijski Jugoslovani, Hrvatje in Slovenci so svojo zvestobo na vseh bojiščih dokazali s krvjo in neprimer-nim junaštvom na tak način, da so obmolknil vsi klevetni glasovi. Mi se moramo tega dejstva popolnoma zavedati, posebno za bodočnost, kajti naši junaki, ki z veseljem prelivajo svojo kri za obstoj in zmago avstrijske domovine, umirajo s popolno zavestjo da se bo mogel po miru naš ljubljani narod v okviru Avstrije v svobodi kulturno in narodno razvijati.

Podrobnosti junaštva Dalmatincev so malo znane, zato podajemo tukaj nekaj črtic iz zadnjih bojev za Gorico.

Proti jutru je bilo. Dalmatinci so čakali pred Oslavjem znamenja za napad. Niti zganiti se niso smeli, sicer bi jih takoj toča granat in šrapnelov zasula.

Tedaj šepetne poveljujoči častnik trobentaču, naj da znamenje za napad. Mladi, drzni Kovač — 18 let mu je komaj — ki je že drgetal nestrpnosti, se splazi iz jarka in zatrobi. V hipu ga je obsula toča krogel in kljub opominom častnika naj se skrije, je trobil dalje. Tedaj prifrči kroglja, odtrga mu prst in preluknja trobento. Kovač trobi dalje in se ne zmeni in krogelje brenčijo mimo njega, mu preluknjajo kapo, a on zavpije:

„Napried, bračo Dalmatinci!“

In kakor razkačena truma levov se spuste Dalmatinci na črne mase Italijanov, ki so se v grozi pred tem človeškim plazom umikali, podajali, bežali kot brezumni. A Dalmatinski plaz je pokončal vse, kar

Pročelje državne železnice v Belemgradu, kjer so divjali še divji boji, predno so pobegnili zadnji srbski voji.

Razbita srbska baterija pri Kragujevcu.

je dosegel in Oslavje je trdno v naših rokah.

Mladi Kovač pa je dobil veliko zlato svetinjo — veliko srebrno ima že — in njegovo trobento so poslali v vojni muzej na Dunaj.

Pri drugem naskoku je bilo. Že je prišlo do ročnega meteža. Z nasajenimi bajoneti so podirali Dalmatinci vrsto za vrsto Lahov. V prvi vrsti se bori s šestimi sovražniki priletel Dalmatincec. Njegovo telo krvavi že iz dveh ran, a on se ne umakne. Tovariš mu zakliče:

„Pusti, brate, ja ču svršit!“

„Fala! Dosta imaš drugih!“

In maha dalje, dokler ne obleži okoli njega po obupni borbi vseh šest Italijanov. Nato se upehan zgrudi. Zdaj komaj čaka v goriški bolnici, da se vrne v bojno črto.

Srečam ranjenega Dalmatinca, ki prihaja počasi iz bojne črte. Bled, krvav, izmučen. Ko me zagleda se nasmehne.

„Talijanec jih je opet dobil!“

„Ali si ranjen! Zakaj ne čakaš voza?“

Imel je težko rano na desni strani prsi in mrtvaški znoj mu je kapal s čela.

„Žigicu mi daj, da vidim, kako do boka jest moja rana.“

Mene je spreletel mrz, a oni mi smehljaje stisne roko in gre dalje. Na pol poti se je zgrudil mrtev na tla.

Slovenski častnik je pripovedoval: Dobro je, da človek otopi, ker drugače bi težko prenašal vse, kar vidi okoli sebe. Prej nisem mogel gledati, če se jo kdo močno urezal v prst. In sedaj? Temu raztrga nogo, drugemu roko, tretjemu razkolje glavo, a nihče niti ne opazi tega.

Videl sem ranjenega Dalmatinca. Dolgo časa sva bila skupaj. Granata mu je razdrobila nogo bil je za silo obvezan. Sedel je na tleh, ljubeznivo božal ranjeno nogo ter jo gledal pomilovalno. Malo zamrmra, malo zakolne in nepričakovano zapoje srbsko narodno pesem:

„Noga moja, zeleno jabuko,
gde si rasla, tam si poginula!“

Tudi drugemu Dalmatincu je granata razmesarila nogo. Obvezali so ga, a nemogoče je bilo ustaviti kri, ker je bila rana prevelika. Ležal je na tleh, gledal, kako počasi odteka kri. Samo nalahko je vzdihoval skozi stisnjene zobe in samo vode je prosil, žal, zastonj. Počasi, mirno, kakor bi zaspal, je — umrl.

To so junaki! In prav je, da smo Kranjci v njihovi družbi, marsikaj se lahko naučimo.

Še en Dalmatincec! Na obeh rokah sam ranjen vodi ranjenega Italijana. Ne preveč nežno, a vendar dobrohotno ga pelje naprej na obvezovališče.

Italijani so zvečer zavzeli del strelnega jarka; zjutraj smo jih vrgli nazaj, oziroma obležali so v njem, kar jih nismo ujeli. Truplo ob truplu. Eden sloni ob steni s prevzdignjenima rokama. Hotel se je podati, a prehitelo ga je.

Najbolj se mi je vtisnil v spomin mlad Italijan, ki je prvi ležal v jarku, par korakov pred drugimi. Lep, mlad, obrit fant inteligentnega obraza. Vznak leži v jarku, v blatu in vodi. Usta odprta, kakor od začudenja in presenečenja, oči na pol odprte. Tako leži. V duhu sem si ob pogledu ponovil besede Preradovičeve:

Majko mila, majko draga,
da ti vidiš svoga sina,
da ti njega vidiš sada!
Ti bi gorko zaplakala,
roka bi ti zadrhtala
od žalosti grleč njega...

Kaj bi storila mati, ki bi svojega sina videla takega? Hujša bi morala biti njena bolest kot matere bratov Jugovičev. Okoli mladega Italijana so raztresena njegova pisma.

Par umetniških razglednic je bilo vmes. Pobral sem jih par. Na vseh je bilo z isto lepo pisavo napisan naslov.

Dekle, kje je danes tvoj ideal, kakšen je! Da ga vidiš, kaj bi storila?

(Bolečine v prsih) ozdravi dobro mazilo: Fellerjev bolečine bojšujoči rastlinski-esenčni fluid z znamko „Elsa-Fluid“. 12 steklenic franko 6K. Lékarna E. V. Feller, Stubica, Elsa trg števil. 280. (Hrvatsko) Fellerjeve odvajajoče rabarbara kroglice z znamko „Elsa-pilen“ 6 škatljic franko 4K 40h povsod hvalijo. (e)

Zlato in srebro obdrži tudi med vojsko in po vojski svojo vrednost. Varno je toraj naložen denar, če si kupite zlato ali srebrno uro, verižico, prstan i. dr. Bogato izbiro po nizki ceni ima tvrdka H. Suttner v Ljubljani št. 5, Mestni trg, ki pošlje bogato ilustrovan cenik vsakomur zastonj in poštine prosto. Naročite si ga z dopisnico takoj.

Še se govori, da je za nakup varnih in priporočljivih srečk z zajamčenimi dobitki (do 630.000 kron) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 frankov popolnoma zastonj. — Opozorjamo na današnji zadevni oglas „Srečkovnega zastopstva“ v Ljubljani.

Schicht-Perilo — Bojno-Perilo

Cenejši in najboljši način pranja:

Zamoči perilo nekoliko ur ali preko noči s pralnim praškom „Ženska hvala“. Peri tedaj dalje kakor navadno. Samo malo mila — najboljšje Schichtovo milo znamka „Jelen“ — je še potrebno, da se dobi najlepše perilo.

Prihrani delo, čas, denar in milo.

Ominol je najboljšje sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

Dobiva se povsod!

Za božič

priporočamo sledeče knjige:

Rado Murnik: „Lovske bajke in povesti“. Vezano 2-50 K.

Milan Pugelj: „Mimo ciljev“. Vezano 2-50 K.

Cvetko Golar: „Kmečke povesti“. Vezano 2-50 K.

Razpošilja upravništvo lista „TEDENSKE SLIKE“ v Ljubljani

Zadružna tiskarna v Krškem

-- izvršuje tiskovine lično in ceno. --

Mazilo za lase

varstv. znamka Netopir napravi g. Ana Križaj v Spodnji Siški št. 222 pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. 200 ali pa v trafiki pri farni cerkvi. V 3 tednih zrastejo najlepše lase. Stekl. po 2 in 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las. Za gotovost se jamči. Zadostuje steklenica. Spričevala na razpolago.

Priporoča se

umetna knjigoveznica

IVAN JAKOPIČ, LJUBLJANA.

Varujte naše vojake z Kaiserjevimi prsnimi karamelami, s „3 smrekami“.

ki so se že nad 25 let najbolje obnesle. Milijoni jih rabijo zoper

kašelj

kripavost, zasliženje, katare, bolni vrat, dušljivi kašelj, kakor tudi da se obvarujejo prehlajenja, torej so zelo dobrodošle vsakemu vojaku.

6100 notarsko poverjenih izpričeval zdravnikov in privatnikov jamči gotov uspeh. — Tek vzbujajoči fino okusni bonboni. Zavoj 20 in 40 v, škatlja 60 v se dobiva po vseh lekarnah in drožerijah.

IVAN JAX IN SIN

Ljubljana, Dunajska cesta 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev, koles, pisalnih strojev in strojev za pletenje (Strickmaschinen)

Brezplačen pouk v ve-zenju - Tovarna v Linzu ustanovlj. 1867.

Zahtevajte cenik, ki ga dobite brezplačno in poštne prosto.

Žlahtna jabolka

od 20 kg naprej po 30 do 60 vinarjev kg razpošilja A. OSET, posestnik, pošta Guštanj, Koroško. Razpošilja tudi suhe češplje.

Pošiljajte vojakom časopise,

s tem jim napravite veliko veselje,

Poročnik Fr. M. vojna pošta 32, ki je že 15. mesec gori nekje v Galiciji, piše: Tedenske Slike dobivam redno ter se jih vedno zelo razveselim, ker vidim v njih kos domovine.

Kako ozdravim in se okrepim?!

Ali čutite, da vaše zdravje ni v redu? -- Ali se je vaše življensko veselje, čilost, delazmožnost zmanjšalo? -- Ali je vaš tek in vaša prebava oslajljena -- imate slabost živcev? Ali ste razburjivi, nervozni, boječi, malodušni, pozabljivi? -- Ali ne morete spati, ali imate hude sanje, glavobol, bolečine v križu in hrbtu, omotico, ali se tresete, ali vam srce močno bije, ali imate nervozne bolečine? -- Ali ste shujšali, oslajbili? -- Uvažujte svet mnogoizkušnega zdravnika in zahtevajte knjigo in poskušajo svetovnoznane okrepčila „NUTRIGEN“, in najdete najboljšo pot, da ozdravite in se okrepite. -- Knjigo in poskušajo „Nutrigena“ pošlje zastoj in poštne prosto podjetje NUTRIGEN-BUDAPEST, VII., Vörösmartygasse 45/105.

C. kr. avstrijska razredna loterija.

Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadele:

K 300.000 glavni dobitek

št. 10.202, izžreban dne 16. oktobra 1915., IV. lot.
K 30.000 št. 68.435,
„ 10.000 št. 130.169, 7.788,
„ 5.000 št. 68.425.

mного dobitkov po K 2000, 1000, 400 in veliko število dobitkov po K 200.

Izplačali smo na dobitkih za K 911.280.—

Novе srečke za I. razred V. loterije, katerega žrebanje je 14. in 16. decembra,

prodaja

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani,

kot poslovnicа c. kr. avstrij. razredne loterije in njene podružnice v Celju, Celovcu, Trstu in Splitu.

Igralni načrti in vsa pojasnila brezplačno.

$\frac{1}{8}$
K 5.—

Cena srečke:

$\frac{1}{4}$
K 10.—

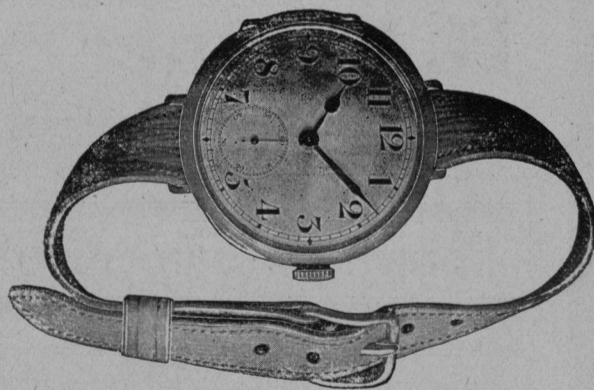
$\frac{1}{2}$
K 20.—

Cena srečke:

$\frac{1}{1}$
K 40.—

Dobitki plačljivi takoj brez odbitka.

! Lepa božična darila !

NOVOST! Zavarovalna mrežica, katera je pripravna na vsako uro za na roko brez vsakega predelovanja, po nizki ceni à K 1.50 kom.

Lepe zelo trpežne !vojne ure!

Nadalje priporočam novo patrijotično prilogo s koledarjem za leto 1916, katera se pošilja brezplačno in poštne prosto.

Za obilni obisk najvljudneje vabim

Ljubljana

F. ČUDEN, Prešernova ulica št. 1

Ljubljana

delničar švicarskih tovarn „Union“ ur.

KMETSKA POSOJILNICA

R. Z. Z. N. Z.

obrestuje hranilne vloge po

Hranilnih vlog: dvajset milijonov. Popolnoma varno

4 3 0 | 4 0

LJUBLJANSKE OKOLICE

V LJUBLJANI,

brez vsakršnega odbitka

naložen denar. Rezervni zaklad: nad osemstotisoč.

100 1 domače pijače

osvežujoče, slastne in žejo gaseče si lahko vsakdo sam napravi z majhnimi stroški. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, muškatin hruševac, poprovi metovec, pomarančevac, prvenčevac, višnjevca. Neuspeh izključen. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna, pozimi tudi vroča namesto ruma ali žganja. Sestavine z natančnim navodilom stanejo K 4.50 franko po povzetju. Na pet takih porcij dam eno zastoj. Za ekonomije, tvornice, večja gospodarstva, delavnice itd., neprecenljive vrednosti, ker to delavca sveži in ne opijani in njegova delazmožnost nič ne trpi.

Jan. Grolich, Engel-Drogerie Brno 640, Moravsko.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNISNICA.

LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
SEF. ZDRAVNIK: PRIMARIJ DR. FR. DERGANČ

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10
špecialna trgovina pletenin, trikotaž in perila
priporoča svojo veliko zalogo, kakor:

Športno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilogrelce, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velbdje dlake in bambaža.
Perilo za dame in gospode iz šifona, čefirja, in flanele.
Perilo za dečke, deklice in dojenčke.
Gumijevi plašči, nahrbtniki i. t. d.

Na debelo in drobno.

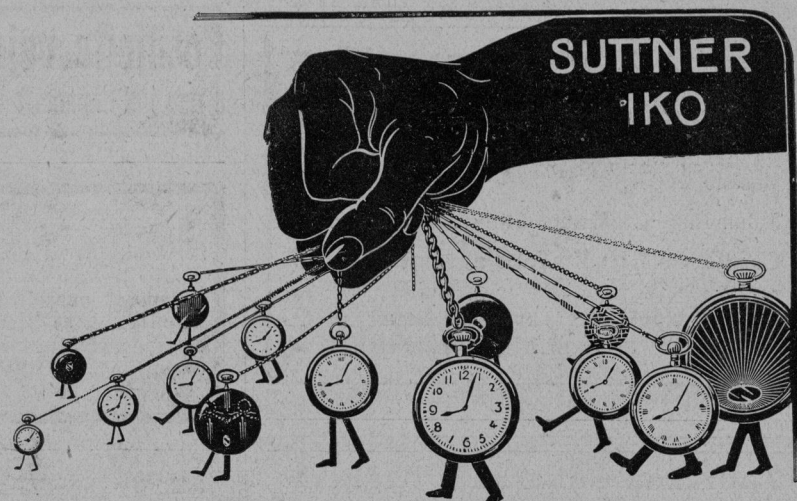
GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ-BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE:
ZIJE CESTA št. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAH:
TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNO

Svetovna tvrdka Suttner ima

samo natančno idoče, zanesljive, trpežne ure, katere staremu dobremu imenu hiše čast delajo.

Št. 410. Nikelnasta Anker-Roskopf-ura K 4.10	Št. 1318. Moderna, 14 dni tekoča salonska ura K 17.40
„ 705. Roskopf-ura, kolesje v kamnih „ 5.90	„ 1360. Lepa stenska ura „ 4.80
„ 719. Srebrna remontoar-ura „ 7.80	„ 1544. Usnjata zapestnica z uro „ 10.50
„ 600. Lepa ura z radijem, se po noči sveti „ 8.40	„ 712. Nikelnasta IKO-ura, 15 kamnov „ 14.—
„ 449. Roskopf-ura, dvojni pokrov „ 7.20	„ 1450. Bela kovinasta verižica „ 2.80
„ 518. Ploščnata nikelnasta kavalijska ura „ 7.50	„ 865. Bela kovinasta verižica, priprosta „ 1.—
„ 803. Damska ura, jeklena ali nikelnasta „ 7.90	„ 916. Srebrna verižica, masivna „ 3.20
„ 804. Srebrna damska ura „ 9.50	„ 422. Nikelnasta športna verižica „ 1.75
„ 1203. Dobra budilka „ 3.50	„ 979. Srebrni obesek „cesarjeva podoba“ „ 2.—
„ 1316. Lepa salonska ura „ 10.50	„ 213. Srebrni prstan z kamnom „ 1.40
„ 1325. 14 dni tekoča salonska ura, zelo lepa „ 20.—	„ 211. Srebrni prstan z kamnom „ —.90
	„ 1063. Prstan, zlato na srebro „ 2.70

Vsaka ura je najnatančneje preizkušena.

Razpošilja se po povzetju ali če se denar vnaprej pošlje.	Krasni cenik zastonj in poštne prosto.	Neugajajoče se zamenja!
---	--	-----------------------------------

Lastna tovarna ur v Švici! — Lastna svetovna znamka „IKO“, najboljša preciz. ura.

H. Suttner samo v Ljubljani št. 5.

Nobene podružnice. Svetovna razpošiljalnica. Nobene podružnice.

Poravnajte naročnino!

Odlikovan na razstavi v Radovljici leta 1914 s častno diplomo in svetinjo I. vrste.

BRINJEVEC

najfinejše vrste, posebno priporočljiv proti kužnim boleznim, se dobi pri Gabrijelu Eržen, Zapuže pošta Begunje pri Lescah, Kranjsko.

Cene zmerne. Za pristnost jamčim.

Ako naročite in to storite nenudoma,

1 srečko avstr. rdečega križa	} Mesecni obrok za vseh pet srečk ozir. dobitnih listov samo 5 kron
1 srečko ogrskega rdečega križa	
1 srečko budimpeštanske bazilike	
1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880	
1 dobitni list 4% ogrsk. hip srečk iz leta 1884	

12 žrebanj vsako leto, glavni dobitek 630.000 kron

dobite igravno pravico do bobitkov ene turške srečke v znesku do 4000 frankov popolnoma zastonj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno:
Srečkovno zastopstvo 3, Ljubljana.

Naročnina za list „Tedenske Slike“; za Avstro-Ogersko: 1/4 leta K 2.50, 1/2 leta K 5.—, celo leto K 10.—; za Nemčijo: 1/4 leta K 3.50, 1/2 leta K 7.— celo leto K 14.—; za ostalo inozemstvo: celo leto fr. 16.80. Za Ameriko letno 3.25 dolarjev.

Uredništvo in upravnništvo Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje.